

30 בספטמבר 2021
כ"ד בתשרי ה'תשפ"ב

לכבוד
חברי ועדת הכלכלה
כנסת ישראל

הנדון: חוק ה-API (שירות מידע פיננסי)

בשם לובי 99 ובשם 'צדק פיננסי' אנו מתכבדים לפנות אליכם באחד מהעניינים החשובים המצויים על שולחנה של ועדת הכלכלה, והוא הרפורמה להגברת התחרות בענף הבנקאות ולהוזלת יוקר המחיה הפיננסי של משקי הבית והעסקים הקטנים בישראל.

בינואר 2017, עבר בוועדת הרפורמות של הכנסת החוק להגברת התחרות וצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל. מאז נחקק החוק, עושים הבנקים הגדולים בישראל כל אשר לאל ידם על מנת לעכב, לשבש ולסרב את יישומו.

חברי ועדת הכלכלה, כדי להגשים את כוונת המחוקק להגביר את התחרות במערכת הבנקאית בישראל ולחסוך מיליארדי שקלים למשקי הבית הכורעים תחת יוקר המחייה, יש לדרוש את התיקונים המהותיים הבאים בחוק:

1. לקצר את לוח הזמנים הקבוע בהצעת החוק ליישום סעיפיו.
2. להגביל ככל שניתן את האפשרות להביא לדחייה במועדת תחילת יישום החוק.
3. לקבוע בחוק חובה לאפשר ללקוח גישה ישירה למידע הבנקאי שלו, ללא צורך בספקי מידע פיננסי או במתווכים.

והכל כפי שיפורט להלן:

קיצור לוח הזמנים ליישום הוראות החוק

1. לוח הזמנים ליישום 'פרק ט"ז' (שירות מידע פיננסי) מתוך הצעת חוק התוכנית הכלכלית, הוא ארוך באופן לא פרופורציונאלי לדרישות החוק ומהווה לא פחות מהגשמת שאיפתם של הבנקים הגדולים לסכל את כוונת המחוקק לפתוח את ענף הבנקאות לתחרות, באופן שיטיב עם משקי הבית והעסקים הקטנים.
2. מטרת חוק 'שירותי מידע פיננסי' היא לאפשר ללקוחות הבנקים לרכז את המידע הבנקאי שלהם (הלוואות, פיקדונות, ריביות, עמלות, ועוד) במקום אחד, לערוך השוואת עלויות עם בנקים מתחרים ולקבל הצעות אטרקטיביות לקבלת שירותי בנקאות.
3. קבלת תמונת מצב מלאה של המידע הבנקאי, בזמן אמת ובמקום אחד, והיכולת להשוות בקלות עלויות בין בנקים מתחרים, יאפשרו ללקוח לקבל שירותים שונים ממספר בנקים, יגדילו את כוח המיקוח שלו, ובסופו של דבר יביאו להוזלה בעמלות ובריביות אותם הוא משלם.

4. המשמעות של מתן האפשרות להשוות באופן קל, מהיר ופשוט בין ריביות ועמלות שונות, לבחור את המוצר הפיננסי המתאים ביותר ואף לקבל ייעוץ על בסיס מידע פרטני, היא תחרות.
- כל דחייה ביישום החוק, משמעותה זמן נוסף לקיום הדואופול פועלים-לאומי, המרוויח מיליארדים על חשבון הציבור עקב חוסר תחרות.**
5. סעיף 72(א) לעניין 'תחילה ותחילה' קובע כי תחילתו של החוק תקבע ליוני 2022. אולם, סעיף 72(ב)(1)(א) קובע כי האפשרות לקבל מידע ולהשוות עלויות אודות אשראי, קרי ריביות ועמלות על הלוואות, תחל רק בדצמבר 2022. כלומר, רק בעוד שנה!
- די להסתכל כיום על שוק המשכנתאות כדי להבין את הנזק העצום, בהיקף של עשרות אלפי שקלים, הנגרם לזוגות הצעירים הנוטלים משכנתא בשל חוסר היכולת לערוך השוואת עלויות באופן קל וזמין. כל דחייה ביכולת להשוות ריביות על הלוואות ומשכנתא, משמעותה העברת מיליארדי שקלים מהכיס של משקי הבית לשורת הרווח של הבנקים הגדולים.
6. בנוסף, הסעיף הנ"ל קובע כי האפשרות לערוך השוואת עלויות על חסכונות תחל רק ביוני 2022, ובכך משמר מיליארדי שקלים של משקי הבית בפיקדונות בריבית אפסית, בגלל חוסר יכולת המיקוח מול בנקים הגדולים.
7. סעיף 72(ב)(1)(ב) קובע כי האפשרות לקבל מידע אודות ניירות ערך תחל רק בעוד שנה וחצי, קרי יוני 2023. המשמעות היא זמן נוסף בו הבנקים ימשיכו לשלוט במערך ייעוץ ההשקעות ולגבות עמלות גבוהות המשולמות בקשר עם תיק ניירות ערך.
- רק לסבר את האוזן, עפ"י נתונים של רשות התחרות, 97% ממשקי הבית קונים ומוכרים ניירות ערך דרך הבנקים, כאשר עמלת הבנקים הממוצעת גבוהה פי 100 מעלות הבורסה!
- מדובר על מיליארדי שקלים העוברים מדי שנה מהחסכונות של הציבור לישר לשורת הרווח של הבנקים.
8. לגבי חשבונות תאגידים, החוק יחול רק בדצמבר 2023, קרי בעוד שנתיים. בכך נדחית התחרות על השירותים הבנקאים לעסקים קטנים.
9. למעשה, לוח הזמנים ליישום החוק מפריד בין סוגים שונים של מידע בנקאי. לגבי מידע אודות יתרות בחשבון ותשלומים שונים, שלא כוללים כל היבט של עלות, יחול החוק ביוני 2022. אבל לגבי מידע המחיל עלויות (אשראי, פיקדונות וני"ע) תחילת יישום החוק נקבע רחוק ככל האפשר. זאת, כאשר אין הבדל מבחינה טכנית בין סוגי המידע האלו בכל הנוגע למתן גישה.
- לפיכך, יש לדרוש בחוק כי תחילתו של החוק, יחול על כל המידע הבנקאי של לקוחות הבנקים.

הגבלת האפשרות לדחיית מועד יישום החוק

10. מאז חוקק החוק להגבר התחרות במערכת הבנקאית, הבנקים הגדולים עושים כל שביכולתם כדי לדחות את יישום הוראות החוק.
11. בקשות מסוג זה, הנוגעות לדחיית מועדי יישום החוק, הוגשו, נדונו ואושרו בוועדת הכלכלה כאשר הבנקים חויבו לאפשר מעבר חשבון בקליק וכן כאשר חויבו לקצץ במסגרות כרטיסי האשראי.
12. בנוסף, סעיף 72(ג) מעניק לשר האוצר אפשרות לדחות את מועד יישום החוק במשך שנה במצטבר.
13. החוק להגברת התחרות חוקק לפני כחמש שנים (ינואר 2017) ובו נקבעה החובה לאפשר השוואת עלויות של שירותים בנקים. תזכיר החוק הראשון לחוק 'שירותי מידע פיננסי' פורסם לראשונה באמצע שנת

2020. ניתן לקבוע בוודאות שלבנקים הגדולים היה זמן רב (כחמש שנים) להיערך מבחינה טכנולוגית ליישום החוק.

14. חשוב להבהיר, החובה בחוק לאפשר גישה למידע הבנקאי של הלקוח איננה כרוכה באתגר טכנולוגי מורכב שמצריך זמן ממושך ומשאבים רבים להשלמתו. על אחת כמה וכמה עבור שני הבנקים הגדולים - פועלים שפיתח את הארנק הדיגיטלי 'ביט' ולאומי שהקים את הבנק הדיגיטאלי הראשון.
15. לכן, כל בקשה של הבנקים לדחייה, היא לא יותר מתרגיל חוזר לדחות את מועד יישום החוק, שמטרתו הגברת התחרות, הוזלת השירותים הבנקאים למשקי הבית וחסכון של מיליארדים לציבור.

לפיכך, יש להתנות כל דחייה ביישום החוק באישור וועדת הכלכלה.

אפשרות גישה עצמאית למידע

16. הצעת החוק מאפשרת ללקוחות הבנקים לרכז את המידע הבנקאי שלהם בדרך קלה ונוחה, אך רק באמצעות שימוש בספקי שירותי מידע. כלומר, באמצעות גוף שלישי בלבד ללא יכולת להגיע למידע בצורה עצמאית.
17. באופן זה, החוק מונע מהלקוח את האפשרות לבצע את תהליך השוואת העלויות באופן עצמאי או להיעזר ביועצים פיננסיים שאינם מוגדרים בחוק.
18. מניעה זו מצמצמת את מכלול האפשרות העומדות בפני הלקוח להשוות באופן קל, מהיר ופשוט בין מוצרים ושירותים פיננסיים.

לפיכך, יש לקבוע בחוק חובה לאפשר ללקוחות גישה ישירה למידע הבנקאי שלהם, באתר האינטרנט של הבנקים ושל ספקי השירותים הפיננסיים האחרים.

19. נשמח לענות על כל שאלה.

בן קלינגר	משה קאשי	עו"ד לינור דויטש
אחראי תחום בנקאות פתוחה	אחראי תחום פיננסיים	מנכ"לית
צדק פיננסי	לובי 99	לובי 99

